

SVENSKT NÄRINGSLIV

Miljö- och energidepartementet
Energi
Willy Hallgren

Vår referens/dnr:
12/2015

Er referens/dnr:
M2015/157/Ee

2015-04-16

Remissvar

Remissvar angående slutbetänkande från Samordningsrådet för smarta elnät, "Planera för effekt!" SOU 2014:84

Svenskt Näringsliv har mottagit Samordningsrådet för smarta elnäts slutbetänkande på remiss och har följande synpunkter att lämna.

Lagförslag

Samordningsrådet lämnar i sitt slutbetänkande ett konkret lagförslag, att elkunder ska ha tillgång till information, som minst visar elanvändarens förbrukning per timme utan att kunden åläggs extra kostnad för detta. Svenskt Näringsliv tillstyrker rådets förslag till författningsändring, då detta är en grundförutsättning för att kunder ska kunna vara aktiva på elmarknaden och flexibla i sin elanvändning. Det är dock nödvändigt att regler kring datasäkerhet och integritet upprättas, något som bör göras i samråd mellan den myndighet som åläggs föreskriva i frågan och övriga samhället. Med hänsyn till den europeiska elmarknadens utveckling, med integrering av regionala och nationella elmarknader och tillskapandet av en gemensam slutkundsmarknad, bör frågan om datahantering hanteras på europeisk nivå för att i ett så tidigt skede som möjligt harmonisera detta inom unionen.

Forum och kunskapsplattform

Samordningsrådet föreslår att ett nationellt forum för smarta elnät inrättas, vars uppgift bör vara att främja dialog mellan berörda aktörer, följa upp genomförandet av handlingsplanen, identifiera behov av kompletterande åtgärder och koordinera genomförande och uppföljning av vissa förslag. Svenskt Näringsliv välkomnar ett sådant forum och ser det som en del i det fortsatta arbetet med en strategi för utvecklingen av smarta elnät. För att forumet ska kunna fungera på det sätt rådet beskriver och uppfylla dess syfte är sammansättningen avgörande, där näringslivet bör få en central roll tillsammans med akademi, forskningsinstitut och myndigheter.

Handlingsplanen

Politiska ramverk och marknadsvillkor

Centralt för utvecklingen inom det här området blir att tydliggöra och anpassa lagar och regler som styr aktörernas möjligheter att verka på en framtida elmarknad, samt att ta till sig och integrera ny teknik i näten.

Svenskt Näringsliv delar samordningsrådets syn att effektbehovet i framtiden sannolikt kommer att vara viktigare än idag och att risken för effektbrist är större än risken för energibrist. Samordningsrådet rekommenderar att marknadsmässiga spelregler utformas i syfte att hantera systembalansering, effektvariationer samt för att lösa nätkapacitetsproblem genom bättre incitament för elanvändarna och elproducenterna att långsiktigt bidra till ökad flexibilitet i elsystemet. Rådet pekar här på att behovet av kapacitetsmekanismer är en fundamental designfråga som behöver utredas. Detta bör utredas, men kräver att Sverige analyserar frågorna i förhållande till utvecklingen av den gemensamma inre energimarknaden inom EU.

Ett framtida elsystem som bygger på nya förutsättningar kommer också att ställa krav på båda gamla och nya roller. Frågor om styrning och ägande av elnätsbolag, hantering av investeringsbehov och finansieringsformer är sådant som redan debatteras, men som också måste lösas i ljuset av de utmaningar som slutbetänkandet tar upp.

Vad gäller efterfrågeflexibilitet och introduktion av sådan inom olika kundgrupper pekar rådet på att man i första hand bör se hur flexibiliteten kan ökas hos de kunder som har stora effektuttag, vilket huvudsakligen är industrier. En del företag inom denna kundgrupp arbetar redan idag med efterfrågeflexibilitet genom deltagande i effektreserven, där stora elanvändare mot ersättning minskar sitt effektuttag temporärt. Många av anläggningarna inom denna kundgrupp har tröga processer med el som viktig insatsvara, som gör det mycket svårt att styra produktionen efter varierande prissignaler, varför dessa förbrukare nästan uteslutande väljer fastprisavtal. Därför bör man ha rimliga förväntningar på kundflexibiliteten i denna kundgrupp, där tydliga incitament och spelregler är en förutsättning för att företagen ska överväga att variera sin produktion efter effektsituationen.

Då de kunder som har de allra största energianvändningen många gånger inte har den möjlighet att variera sitt effektuttag i den grad det skulle behövas, bör fokus också läggas på att hitta incitament och styrmedel för mindre energianvändare – både i näringslivet och i övriga samhället - då den samlade effekten av flertalet mindre användares flexibilitet kan åstadkomma samma systemeffekt.

Kunddeltagande och samhällsaspekter

Rådet pekar på att slutkundens roll är central vid satsningar och införande av smarta nät, en syn Svenskt Näringsliv delar. Därför är det viktigt att frågan om smarta elnät inte enbart ses som en fråga om teknik och hårdvara, utan också i avseende på upplevd nytta, beteendemönster, tjänsteutveckling, affärsmodeller och samhällsplanering.

En utmaning i arbetet med att utforma styrmedel som främjar kunddeltagande och flexibilitet, är osäkerheten kring hur industrins struktur och processer kommer att se ut i framtiden.

FoU, innovation och tillväxt

För de områden som tas upp inom handlingsplanens del om FoU, innovation och tillväxt får forumet en särskilt betydande roll enligt de förslag som ges. Detta förutsätter då att forumet tillsätts snarast, annars behövs andra alternativ ses över för att inte det strategiska arbetet ska avstanna. Handlingsplanens mål och rekommendationer bör även inkluderas i andra relevanta pågående processer, så som energikommissionen och underlag till en ny energiforskningsproposition.

De områden som tas upp (Kunskap och kompetensutveckling, Forskningsprioriteringar och samverkan, En samlad strategi för innovation inom smarta elnät, Villkor för pilot- och demonstrationsprojekt, Smarta elnät på en global marknad – en nationell främjandestrategi, Smarta elnät på en global marknad – standardisering och interoperabilitet) är alla relevanta, men ges utöver en god bakgrundsinformation väldigt liten vägledning i de förslag som lämnas.

Det är viktigt att tillvarata möjligheten att öka Sveriges konkurrenskraft genom en tydlig strategi för smarta elnät. Detta gäller inte minst den potential som finns för en växande exportindustri av teknik och lösningar inom området.

Stockholm som ovan

Maria Sunér Fleming
Ansvarig Energi och Klimat
0733-017315

Linda Flink
Handläggare Energi och Klimat
0703-3634852